

DECIZIA Nr.552
din 16 iulie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.3 alin.(3) teza a doua, art.342, art.343, art.344 alin.(1)-(3), art.345 alin.(2) și (3), art.346 alin.(2) – (7), art.347 alin.(1) și (2) și art.348 din Codul de procedură penală

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskás Valentin Zoltán	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Cristina Teodora Pop	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală și a titlului II din Partea specială a Codului de procedură penală, cu excepția prevederilor art.344 alin.(4), art.345 alin.(1), art.346 alin.(1) și art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Marius Vasile Balaji în Dosarul nr.11370/296/2014 al Judecătoriei Satu-Mare – Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.101 D/2015.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

4. Referitor la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, se arată că, prin reglementarea instituției funcțiilor judiciare, legiuitorul a urmărit asigurarea imparțialității instanței,

în ipoteza în care același judecător dispune măsuri preventive, măsuri asigurătorii sau alte măsuri referitoare la drepturile fundamentale ale inculpatului. Se observă faptul că, cu toate acestea, legiuitorul nu a înțeles să separe funcția de verificare a legalității sesizării instanței și a legalității administrării probelor, precum și a actelor efectuate de procuror de cea de judecată, întrucât, în această etapă, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea aspectelor anterior arătate, fără a se pronunța asupra temeiniciei probelor administrate cu privire la presupusa vinovăție a suspectului sau a inculpatului. Se arată că, dacă susținerile autorului excepției ar fi reale, s-ar ajunge la o suprapunere a celor doua etape ale procesului penal, cea a camerei preliminare și cea a judecării în fond a cauzei, nemaifiind nevoie de faza cercetării judecătorești, întrucât, în cadrul acestui filtru, s-ar soluționa și fondul cauzei. Se mai susține că, de altfel, prin reglementarea procedurii de cameră preliminară, legiuitorul a urmărit epuizarea în această etapă procesuală a excepțiilor ce pot fi invocate și care ar putea determina restituirea dosarului la procuror, în scopul asigurării soluționării cu celeritate a cauzelor, și că textul criticat nu dă naștere niciunei suspiciuni cu privire la imparțialitatea judecătorului de cameră preliminară.

5. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor titlului II din Partea specială a Codului de procedură penală, cu excepția prevederilor art.344 alin.(4), art.345 alin.(1), art.346 alin.(1) și art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală, se arată că aceasta este neîntemeiată. Se face trimitere la jurisprudența Curții Constituționale, prin care instanța de contencios constituțional a mai analizat textele criticate și a constatat că acestea sunt constituționale, prin raportare la critici similare.

Curtea,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Încheierea din 14 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr.11370/296/2014, **Judecătoria Satu-Mare – Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală și a titlului II din Partea specială a**

Codului de procedură penală, cu excepția prevederilor art.344 alin.(4), art.345 alin.(1), art.346 alin.(1) și art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Marius Vasile Balaji într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații privind legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală.

7. **În motivarea excepției de neconstituționalitate,** referitor la prevederile art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, se arată că funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată nu este compatibilă cu funcția de judecată, în caz contrar textele criticate contravenind dispozițiilor constituționale ale art.21 alin.(3) și prevederilor art.6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Se susține că judecătorul de cameră preliminară, deși reprezintă un filtru cu privire la legalitatea sesizării instanței, acesta nu poate face abstracție de substanța probelor, chiar și nelegal administrate, fiindu-i astfel afectată formarea convingerii cu privire la nevinovăția unui inculpat.

8. Cu privire la pretinsa neconstituționalitate a prevederilor titlului II al Părții speciale a Codului de procedură penală, se arată că faptul că judecătorul de cameră preliminară care dispune începerea judecării exercită și funcția de judecată în cauză contravine dreptului la un proces echitabil, întrucât imparțialitatea unui astfel de judecător este afectată de verificarea legalității administrării probelor, operațiune cu ocazia căreia nu poate face abstracție de conținutul acestora. Se arată, în acest sens, că dreptul la un proces echitabil presupune soluționarea cauzelor de către o instanță independentă și imparțială. Se susține, totodată, că stabilirea unor termene fixe, indiferent de complexitatea cauzelor, duce la prelungirea nejustificată a proceselor penale. Se mai arată că sancțiunea decăderii din dreptul de a formula cereri și excepții în legătură cu legalitatea sesizării instanței, cu competența acesteia și cu legalitatea probelor și a actelor de urmărire penală, în măsura în care aceste excepții și cereri nu au fost invocate în procedura de cameră preliminară, încalcă dreptul la apărare și

dreptul la un proces echitabil și duce la pronunțarea unor hotărâri judecătorești de condamnare pe baza unor probe nelegal administrate. Se susține că dispozițiile art.347 alin.(2) din Codul de procedură penală încalcă dreptul la un proces echitabil, întrucât, în cazul în care se judecă o contestație împotriva unei încheieri a judecătorului de cameră preliminară de la o judecătorie, soluționarea respectivei contestații revine judecătorului de cameră preliminară de la tribunal, iar soluția astfel pronunțată de către tribunal va fi opozabilă curții de apel, în situația declarării apelului împotriva sentinței judecătoreiei. Se observă că, în situația în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare, încheierea se comunică parchetului care a emis rechizitoriul, care are la dispoziție un termen de 5 zile pentru remedierea respectivelor neregularități. Se arată că, în cazul în care nu s-au formulat cereri sau excepții, și nici nu au fost ridicate din oficiu, la expirarea termenelor prevăzute de lege, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecării; în schimb, cauzele vor fi restituite la parchet dacă rechizitoriul este neregularitar întocmit, iar aceste neregularități nu se pot remedia de procuror în termenul mai sus arătat, dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecării, dacă au fost excluse toate probele administrate în cursul urmăririi penale, precum și în situația în care procurorul solicită restituirea cauzei, pentru a remedia neregularitățile, sau acesta nu le remediază în termenul de 5 zile prevăzut de lege. În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecării.

9. Se subliniază că, potrivit art.21 din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime și nicio lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept. Totodată, conform art.6 paragraful 1 din Convenție, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public

și într-un termen rezonabil a cauzei sale, iar hotărârea cu privire la aceasta trebuie să fie pronunțată în mod public, accesul în sala de ședință putând fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice sau al securității naționale.

10. **Judecătoria Satu-Mare – Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, din perspectiva criticilor referitoare la prevederile art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, și întemeiată, din perspectiva criticilor privind titlul II din Partea specială a Codului de procedură penală, cu excepția prevederilor art.344 alin.(4), art.345 alin.(1), art.346 alin.(1) și art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală. Referitor la constituționalitatea prevederilor art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, se arată că judecătorul de cameră preliminară verifică doar temeinicia probelor, fără a se pronunța cu privire la vinovăția persoanei trimise în judecată, astfel că imparțialitatea acestuia nu este afectată, el putând să judece fondul cauzei. În ceea ce privește procedura camerei preliminare, se apreciază că aceasta determină prelungirea nejustificată a soluționării cauzelor penale, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al participanților la procesul penal.

11. În conformitate cu dispozițiile art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Curtea,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art.3 alin.(1) lit.c) și alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală și ale titlului II din Partea specială a Codului de procedură penală, cu excepția prevederilor art.344 alin.(4), art.345 alin.(1), art.346 alin.(1) și art.347 alin.(3) din Codul de procedură penală. Din analiza excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, în realitate, autorul critică prevederile art.3 alin.(3) teza a doua, art.342, art.343, art.344 alin.(1)-(3), art.345 alin.(2) și (3), art.346 alin.(2) – (7), art.347 alin.(1) și (2) și art.348 din Codul de procedură penală. Textele criticate au următorul cuprins:

- Art.3 alin.(3): *„În desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare, cu excepția celei prevăzute la alin. (1) lit. c), care este compatibilă cu funcția de judecată.”;*

- Art.342: *„Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală”;*

- Art.343: *„Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță.”;*

- Art.344 alin.(1)-(3): *„(1) După sesizarea instanței prin rechizitoriu, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.*

(2) Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură, aducându-i-se totodată la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară,

dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute de art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.”;

- Art. 345 alin.(2)–(3): „(2) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare, în cazul în care sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, încheierea se comunică de îndată parchetului care a emis rechizitoriul.

(3) În termen de 5 zile de la comunicare, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.”;

- Art.346 alin.(2) – (7): „(2) Dacă nu s-au formulat cereri și excepții ori nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea termenelor prevăzute la art.344 alin.(2) sau (3), judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a) rechizitoriul este neregularitar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condițiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceleași dispoziții.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecării.

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art.50 și art.51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării exercită funcția de judecată în cauză.”;

- Art.347 alin.(1)–(2): „(1) În termen de 3 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la art.346 alin.(1), procurorul și inculpatul pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art.346 alin.(3)-(5).

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.”;

- Art.348: „(1) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, menținerea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art.207.”.

Dispozițiile art.3 alin.(1) lit.c) din Codul de procedură penală au următorul cuprins: „În procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare: [...] c) funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată;”.

15. Se susține că textele criticate încalcă prevederile constituționale ale art.20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului și ale art.21 alin.(3) cu privire la accesul liber la justiție, precum și prevederile art.6 paragraful 1 din Convenție privind dreptul la un proces echitabil.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art.3 din Codul de procedură penală reglementează principiul separației funcțiilor judiciare, în cuprinsul prevederilor alin.(1) al art.3 fiind enumerate: funcția de urmărire penală, funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală, funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată și funcția de judecată. **Funcția de urmărire penală** este exercitată de *procuror și de către organele de cercetare penală*, prin strângerea probelor necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată. **Funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale** ale persoanei se exercită, de principiu, de către *judecătorul de drepturi și libertăți*. **Funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată** este exercitată de *judecătorul de cameră preliminară*, care verifică legalitatea actului de trimitere în judecată și a probelor pe care acesta se bazează, precum și legalitatea soluțiilor de netrimitere în judecată. **Funcția de judecată** se exercită de către *complete de judecată* constituite în condițiile legii.

17. În aplicarea dispozițiilor art.3 alin.(1) din Codul de procedură penală, legiuitorul a prevăzut la alin.(3) teza întâi al aceluiași art.3 că exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare. De la această regulă, prin art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, legiuitorul a reglementat o excepție conform căreia funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată, prevăzută la art.3 alin.(1) lit.c) din Codul de procedură penală,

este compatibilă cu funcția de judecată. Conform soluției juridice prevăzute prin textul criticat, judecătorul de cameră preliminară, ulterior verificării legalității soluțiilor de trimitere sau netrimitere în judecată, poate să participe la judecarea fondului cauzei.

18. În analiza sa, Curtea reține că, potrivit prevederilor art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, raportat la art.3 alin.(1) lit.c) din același cod, *se disting două ipoteze juridice.*

19. *Cea dintâi ipoteză* privește judecătorul care a verificat legalitatea trimiterii în judecată, potrivit art.342–348 din Codul de procedură penală. Conform art.346 alin.(7) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară care, în urma verificării legalității soluției de trimitere în judecată, a dispus începerea judecării, exercită funcția de judecată în cauză. Cu privire la aceasta, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat prin Decizia nr.663 din 11 noiembrie 2014, par.19, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.52 din 22 ianuarie 2015, și Decizia nr.353 din 7 mai 2015, par.12, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.466 din 29 iunie 2015, prin care a arătat că este în interesul îndeplinirii actului de justiție ca același judecător care a verificat atât competența și legalitatea sesizării, cât și legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală să se pronunțe și pe fondul cauzei. S-a reținut, prin aceleași decizii, că o soluție contrară ar fi fost de natură să afecteze deplina realizare a funcției de judecată, prin aceea că judecătorul fondului ar fi privat de posibilitatea - esențială în buna administrare a cauzei - de a aprecia el însuși asupra legalității urmăririi penale și a administrării probelor și de a decide asupra întregului material probator pe care își va întemeia soluția. Așa fiind, Curtea a arătat că simplul fapt pentru judecător de a fi luat o decizie înaintea procesului nu poate fi considerat întotdeauna că ar justifica, în sine, o bănuială de parțialitate în privința sa. Ceea ce trebuie avut în vedere este întinderea și importanța acestei decizii. Aprecierea preliminară a datelor din dosar nu poate semnifica faptul că ar fi de natură să

influențeze aprecierea finală, ceea ce interesează fiind ca această apreciere să se facă la momentul luării hotărârii și să se bazeze pe elementele dosarului și pe dezbaterile din ședința de judecată (a se vedea Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, din 6 iunie 2000, pronunțată în cauza *Morel împotriva Franței*, par.45).

20. Cum prevederile art.346 alin.(7) din Codul de procedură penală reprezintă o aplicație a excepției reglementate la art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, cu privire la soluția legislativă conform căreia funcția de verificare a legalității trimiterii în judecată este compatibilă cu funcția de judecată, atât considerentele, cât și soluția Deciziilor nr.663 din 11 noiembrie 2014 și nr.353 din 7 mai 2015 sunt aplicabile și în prezenta cauză.

21. Referitor la ***cea de-a doua ipoteză juridică***, aceasta privește judecătorul care a verificat legalitatea soluției de netrimitere în judecată, conform art.341 din Codul de procedură penală, și este prevăzută la art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, cu raportare la art.3 alin.(1) lit.c) din Codul de procedură penală. Curtea constată, referitor la una dintre soluțiile pe care le poate pronunța acesta, că ***art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) din Codul de procedură penală*** prevede că în cauzele în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, după caz, sancționează, potrivit art.280-282 din același cod, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii și admite plângerea, desființează soluția atacată și ***dispune începerea judecății*** cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, când probele legal administrate sunt suficiente, ***trimitând dosarul spre repartizare aleatorie***. În această situație, ***actul de sesizare a instanței îl reprezintă***, prin excepție de la principiul separației funcțiilor judiciare, ***încheierea judecătorului de cameră preliminară de începere a judecății***.

22. De altfel, prin Decizia nr.599 din 21 octombrie 2014, par.33-34, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.886 din 5 decembrie 2014,

Curtea a reținut că noțiunea de „acuzatie în materie penală” trebuie înțeleasă în sensul Convenției și poate fi definită drept „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”, definiție care depinde, de asemenea, de existența sau absența unor „repercusiuni importante asupra situației (suspectului)” (a se vedea Hotărârea din 27 februarie 1980, pronunțată în cauza *Deweer împotriva Belgiei*, paragraful 46; Hotărârea din 15 iulie 1982, pronunțată în cauza *Eckle împotriva Germaniei*, paragraful 73). În acest sens, Curtea a reținut că actualul Cod de procedură penală consacră trei modalități de acuzatie în materie penală reglementate de art.307 referitor la aducerea la cunoștință a calității de suspect, art.309 referitor la punerea în mișcare a acțiunii penale și la aducerea la cunoștință a calității de inculpat și art.327 lit.a) referitor la rezolvarea cauzelor prin emiterea rechizitoriului și sesizarea instanței de judecată. Dacă în primele două situații, notificarea oficială constă în aducerea la cunoștință a calității de suspect înainte de prima sa audiere și în comunicarea către inculpat a ordonanței prin care s-a pus în mișcare acțiunea penală care, de asemenea, este chemat în vederea audierii, în cea de-a treia situație, notificarea oficială constă în comunicarea către inculpat a unei copii certificate a rechizitoriului în condițiile art.344 alin.(2) din același cod ce dispune cu privire la procedura camerei preliminare. *Pe lângă aceste trei modalități de formulare a unei acuzații penale, Curtea a identificat și o altă posibilitate ce izvorăște din procedura referitoare la soluționarea plângerilor formulate împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimite în judecată.* Cu toate că procedura ce constituie obiectul analizei sale nu vizează *ab initio* existența unei acuzații în materie penală, deoarece ea a fost înlăturată de soluțiile pronunțate de procuror, câtă vreme, potrivit dispozițiilor art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate desființa soluția atacată și dispune începerea judecății, atunci *încheierea pronunțată are valențele unui rechizitoriu, deci a unei acuzații în materie penală.*

23. Mai mult, Curtea constată că dispozițiile **art.64 alin.(5) din Codul de procedură penală** prevăd că judecătorul care a participat la soluționarea plângerii împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa, în aceeași cauză, la judecata în fond sau în căile de atac. Altfel spus, judecătorul este incompatibil să judece în cadrul completului de judecată nu numai în situația pronunțării încheierii de începere a judecării, ci în orice situație în care, în calitate de judecător de cameră preliminară a soluționat o plângere împotriva soluției procurorului de neurmărire sau de netrimitere în judecată, indiferent că a dispus începerea judecării sau a restituit cauza procurorului, care după completarea urmăririi penale a dispus trimiterea în judecată. De altfel, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.XV din 22 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.509 din 13 iunie 2006, s-a statuat că judecătorul, care, prin încheiere, admite plângerea, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și reține cauza spre judecare, apreciind că probele existente la dosar sunt suficiente pentru judecarea cauzei, devine incompatibil să soluționeze fondul acesteia. Din interpretarea coroborată a prevederilor art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) și art.64 alin.(5) din Codul de procedură penală, Curtea constată **că judecătorul de cameră preliminară care verifică legalitatea soluției de netrimitere în judecată nu poate exercita funcția de judecată.**

24. De altfel, acest lucru a fost stabilit de Curtea Constituțională și prin Decizia nr.663 din 11 noiembrie 2014, par.18, prin care s-a statuat, în ce privește critica referitoare la posibilitatea judecătorului de cameră preliminară care s-a pronunțat asupra soluțiilor de netrimitere în judecată ori asupra obiectului procedurii camerei preliminare să exercite și funcția de judecată pe fond a cauzei, că aceasta comportă două componente, una referitoare la procedura instituită de art.340 și art.341 din Codul de procedură penală și alta referitoare la cea instituită de art.342-348 din același cod. Astfel, Curtea a constatat că, potrivit art.64 alin.(5) și alin.(6) din Codul de procedură penală, **judecătorul care a participat la soluționarea plângerii împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa în**

aceeași cauză la judecata în fond sau în căile de atac, iar judecătorul care s-a pronunțat cu privire la o măsură supusă contestației nu poate participa la soluționarea contestației. Or, câtă vreme potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) teza finală din Codul de procedură penală, în cazul procedurii referitoare la soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată, admitând plângerea, judecătorul de cameră preliminară trimite dosarul spre repartizare aleatorie, atunci *nu poate fi primită susținerea petentului referitoare la posibilitatea acestui judecător de a exercita și funcția de judecată în cauză, deoarece, așa cum s-a arătat mai sus, acesta este incompatibil.* De altfel, cât privește această procedură de soluționare a plângerilor împotriva neurmăririlor ori netrimiterilor în judecată finalizate cu începerea judecării, Curtea a reținut că ***încheierea prin care se dispune începerea judecării are valențele unui act de sesizare a instanței de judecată, fapt care imprimă posibilității aceluiași judecător de a se pronunța și asupra fondului o lipsă de imparțialitate.*** De aceea, spre deosebire de procedura prevăzută de art.342 și următoarele din Codul de procedură penală, unde acuzația în materie penală a fost realizată deja, în cazul plângerilor formulate împotriva soluțiilor de netrimitere sau neurmărire penală dispuse de procuror, judecătorul de cameră preliminară astfel competent nu poate să exercite și funcția de judecată pe fond, întrucât caracterul *sui generis* al încheierii pronunțate în temeiul art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) din Codul de procedură penală preia în mod vădit activitatea specifică exercitării funcției de urmărire penală. Prin decizia anterior arătată, Curtea nu a constatat însă neconstituționalitatea art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, acesta nefiind criticat în respectiva cauză.

25. Tocmai de aceea, judecătorul care dispune începerea judecării, în baza art.341 alin.(7) pct.2 lit.c) din Codul de procedură penală, este incompatibil să exercite și funcția de judecată, în caz contrar încălcându-se art.21 alin.(3) din Constituție referitor la dreptul la un proces echitabil, și art.124 alin.(2) din Legea fundamentală, potrivit căruia justiția este unică, ***imparțială*** și egală pentru toți.

26. Pentru aceste motive, Curtea urmează a constata că prevederile art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală sunt neconstituționale cu privire la soluția legislativă conform căreia exercitarea funcției de judecată este compatibilă cu funcția de verificare a legalității netrimiterii în judecată.

27. În ceea ce privește celelalte texte criticate, se reține că prin **Decizia nr.663 din 11 noiembrie 2014, par.24, Curtea a constatat că prevederile art.342, art.343, art.344 alin.(1)-(3), art.345 alin.(2) și alin.(3), art.346 alin.(2)-(7), art.347 alin.(1) și alin.(2) și art.348 din Codul de procedură penală sunt constituționale, prin raportare la critici de neconstituționalitate similare.**

28. Astfel, prin decizia anterior menționată, cu privire la dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate, Curtea a constatat că acestea reglementează cu privire la plângerea împotriva actelor procurorului, la procedura de soluționare după înregistrarea plângerii împotriva soluțiilor procurorului de neurmărire sau netrimiteri în judecată la judecătorul de cameră preliminară, la soluțiile pe care acesta le poate dispune și la ineficiența probelor care au fost excluse în cadrul controlului, la obiectul și durata procedurii în camera preliminară, la măsurile premergătoare, la constatarea unor neregularități ale actului de sesizare și la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor în procedura camerei preliminare, precum și împotriva soluțiilor prevăzute și la măsurile preventive în procedura de cameră preliminară. Or, aceste prevederi, prin prisma criticilor referitoare la rolul judecătorului de cameră preliminară care ar putea genera un blocaj al instanțelor de judecată, nu afectează drepturile procesuale ale procurorului, ale părților și ale subiecților procesuali principali, astfel încât, în raport cu aceste critici, excepția apare ca fiind neîntemeiată.

29. De asemenea, prin **Decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, par.64, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.887 din 5 decembrie 2014**, în ceea ce privește dispozițiile art.345 alin.(2) și alin.(3) din Codul de procedură penală, Curtea a observat că acestea reglementează procedura în camera preliminară referitoare la constatarea unor neregularități ale actului de sesizare, la sancționarea

potrivit art.280-282 din Codul de procedură penală a actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori excluderea unor probe administrate, precum și remedierea de către procuror a neregularităților actului de sesizare. Referitor la aceste dispoziții, Curtea a reținut că acestea sunt criticate din perspectiva încălcării principiului contradictorialității și al dreptului la o procedură orală. Astfel, observând dispozițiile de lege criticate, precum și conținutul principiului contradictorialității și al dreptului la o procedură orală, Curtea a constatat că nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate formulată. Astfel, având în vedere competențele procurorului în procesul penal, Curtea a apreciat că este firesc ca încheierea prin care se constată neregularități ale actului de sesizare, prin care s-au sancționat, potrivit art.280-282 din Codul de procedură penală, actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori prin care s-au exclus probe administrate, să fie comunicată procurorului, doar acesta din urmă putând fi în măsură să remedieze aceste neajunsuri.

30. Referitor la dispozițiile art.347 alin.(1) și alin.(2) din Codul de procedură penală, Curtea a reținut că acestea reglementează contestația cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor în procedura camerei preliminare, precum și împotriva soluțiilor prevăzute de art.346 alin.(3) și alin.(5) din același cod. Curtea a constatat că aceste dispoziții, prin prisma criticilor formulate, nu impietează asupra drepturilor procesuale ale procurorului și inculpatului, astfel încât în raport cu aceste critici excepția apare ca fiind neîntemeiată.

31. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, atât soluția, cât și considerentele deciziilor invocate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Marius Vasile Balaji în Dosarul nr.11370/296/2014 al Judecătorei Satu-Mare – Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală conform căreia exercitarea funcției de verificare a legalității netrimiterii în judecată este compatibilă cu exercitarea funcției de judecată este neconstituțională.

2. Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate ridicată de Marius Vasile Balaji în Dosarul nr.11370/296/2014 al Judecătorei Satu-Mare – Secția penală și constată că dispozițiile art.3 alin.(3) teza a doua din Codul de procedură penală, în privința soluției legislative conform căreia exercitarea funcției de verificare a legalității trimiterii în judecată este compatibilă cu exercitarea funcției de judecată, și ale art.342, art.343, art.344 alin.(1)-(3), art.345 alin.(2) și alin.(3), art.346 alin.(2)–(7), art.347 alin.(1) și alin.(2) și art.348 din același cod sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătorei Satu-Mare – Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința din data de 16 iulie 2015.